

Kell a természetfeletti kegyelem

Horváth A. Attila

Hatvan éve szentelték pappá dr. Kovács Lajos P. Bánk atyát, Zalaölvő és Zalaegerszeg egykori plébánosát, a ferences rend korábbi tartományfőnökét. Az atya jövő szombaton Zalaegerszegen mutatja be gyémántmiséjét. E jubileum apropóján kértünk tőle interjút.

Bánk atya ezernyi szállal kötődik Zala megyéhez: előbb Búcsúszentlászlón volt ferences novícius, majd az ötvenes években, immár egyházmegyes papként Zalaegerszegen, a Jézus Szíve plébánián szolgált. Akkoriban ő volt a város egyetlen hitoktatója. 1955-től Tófejen, 1959-től Nován lett káplán, ám a következő évben az Állami Egyházügyi Hivatal utasítására elbocsátották az egyházmegyből. Három és fél évig nem gyakorolhatta hivatását. A hatvanas évek közepétől több mint két évtizeden át Zalaölvő káplánjaként, majd plébánosaként szolgált. Később, a rendszerváltás után, amint újra működhetek a szerzetesrendek, a megyeszékhelyi ferences kolostor lakója és előljárója lett. Tizenegy éven át volt egerszegi plébános. 1988-tól két évig, 1999-től pedig (Budapesti székhellyel) hat évig vezette a ferences rendtartományt.

- Egyházi szempontból is igen nehéz időszakban, az ötvenes évek elején lépett a papi hivatás útjára. Milyen emlékeket őriz a szentelésről?

- 1951. november 1-én szentelt szerpappá az akkori szombathelyi megyés püspök atya, Kovács Sándor. Előtte este volt a végső elköteleződésem Jézus Krisztus, az örök főpap papi szolgálatára. A jézusi papság egyházunk ősi álláspontja szerint háromfokozatú: szerpapi, papi és püspöki rend. A szerpapi rend felvétele kötelező lépcső a papság előtt. Ám a célunk az áldozópapi rend volt, amely a krisztusi kereszttel való jelenvalóvá tételére adott hatalmat. A mindig mosolygós arcú püspök atya ezért fejezte be a november elsejei szerpapszentelési szentmisét egy advent végét idéző szép biztatással: Ne féljete, a negyedik napon elérkezik hozzátok Jézus Krisztus!. Mivel 1951 a Magyar Katolikus Egyház életében igen zaklatott esztendő volt, nem a székesegyházban, hanem a szeminárium kápolnájában történt meg a szentelésünk. A papok és kispapok közösségén kívül csak a szülők és az édestestvérek lehettek jelen. Nem sejtettem, hogy a jubileumi misék közül édesanyám, édesapám és idősebbik bátyám már az ezüstmisémet sem érik meg. Nagyon boldog voltam a baljós jelek ellenére is: teljesen átadtam magam az örök főpap szolgálatára.

- Az újmise bemutatása is meghatározó élmény volt?

- A szentelés után egy hétre szülőfalum plébániatemplomában, Szent László király hatalmas képe előtt mutattam be első szentmisémet. Az ő hatalmas bárdja mellé én a jézusi szenvedés, kegyelemosztás, tanítás fegyvereivel álltam. Ma is vallom, ezek az igaz győzelmi jelvények. A primiciás ebédhez egy kedves cukrász hölgy misekönyv nagyságú és alakú tortát sütött. Azt hittem, hogy ez a kispapi évek állandó böjtjének végét jelenti. Nem baj, hogy tévedtem ebben.

- Milyen érzésekkel érkezett Zalaegerszegre?

- 1953 nyarát életem nehéz, mégis nagyon szép szakaszának lezárásaként éltem át. Volt egy igen boldog kápláni előéletem a pestszentlőrinci ferences lelkészség ifjúsági csoportjával. S közben türelmesen, de egyre növekvő izgalommal lestem az első kápláni diszpozíciómát. Hová rendel az Úr püspököm tollával? Végre október első napján megérkezett a hivatalos írás: Zalaegerszeg, Jézus Szíve plébánia, káplán, hitoktató. Zalaegerszeg csücskét még novíciusként a nemeshegyesi piaci gyalogútról láttam. Október 3-án 22 óra 30 perckor beérkeztem a Balatonszentgyörgyről indult vicinálissal második megyém székhelyére. Kapisztrán atya, egykori héber- és görögnyelvtanár, a bibliatudományok tanára várt rám testvéri, káplántársi szeretettel és egy női kerékpárral a csomagom beszállításához. Mivel a kolostor összes szobája a hadkiegészítő parancsnokság használatában volt, nekem a Mária Magdolna plébánia épületében biztosítottak szobát, nyugdíjból visszahívott főnökömmel egy lakásban. Kapisztrán atya még megmutatta a reggeli gyalogútrához az útirányt, aztán elbiciklizett. Boldogan emlékszem vissza a szent

szegénység korszakára. Szent Ferenc atyánk ünnepén miséztem először impozáns templomunkban. Főnököm meghallgatott és azt súgta Kapisztrán atya fülébe: rá lehet bízni a szószéket.

- Aztán a rendszerváltás után újra a megyeszékhelyen szolgált.

- Nagy szeretettel és boldogan tértem vissza Zalaegerszegre 1989. szeptember 15-én. Örömem tiszta volt, mert nem vétettem senki ellen hatéves előző szolgálatom idején. Aki engem bántott, és oka volt annak, hogy három és fél évig egy szövetkezet tagjaként kerestem a kenyeremet, az számoljon el a lelkiismeretével. Én nem haragudtam senkire. Akik szerettek és örültek visszatérésemnek, azoknak meg kétszeresen örültem én is. A zalai embereket én kedves, jó indulatú, vendégszerető magyaroknak ismertem és ismerem. Most pedig a gyémántmisére történő meghívást nagy örömmel fogadtam. Remélem, sokakkal és boldogan találkozunk.

- Hogyan élte meg a szerzetesrendek feloszlását?

- A szerzetesrendek működési engedélyének visszavonása igen nagy hibája volt az illetékes hatalmaknak. Szent István idejében azért alakulhatott ki az új kultúra, mert a behívott szerzetesek szívesen közöltek minden tudnivalót, és nem vitték ki volt hazájukba a jövedelmeket. Magyarországot nem idegennek, hanem saját hazájuknak tekintették. Keresztények voltak, de inkább keresztény magyarok lettek. Nem a jól képzett szerzeteseket kellett volna a magyar életből kiiktatni. A harminckilenc éves száműzetés alatt nagyon sok anyagi értékünk elveszett, az élő testvérek igen kevesen maradtak. 1949-ben az ősi, nyolcszáz éves múltra visszatekintő ferences Mária rendtartománynak, amelynek én is tagja voltam, 265 tagja volt. Ebből 1989-re 65 élő rendtag maradt, és én a 62 évemmel majdnem a legfiatalabb voltam. Az újraindulás nagyon nehéz volt: minden kolostorunk tele volt lakóval. Sok gond akadt a lakásszerzés terén. Zalaegerszegen példaértékű átadás-átvétel történt. A rendbe belépésre jelentkezőket ruháztuk, etettük és iskoláztattuk, de igazi hivatás kevés akadt. A Mariana tartomány tartományfőnökeként és azóta is a legnagyobb problémának azt látom, hogy az igaz hit, az önfeláldozó szeretet, a komoly elkötelezettséget jelentő hivatás hiányos. A rend jelenleg nagyon lekötött munkával, és kevesen vagyunk.

- Az Ön szentírási magyarázatai sokaknak kínálnak útmutatót lelki ügyekben. Ön szerint mekkora jelentősége van annak, hogy az ember a napi hajtás közepette olykor megálljon, és lelki életére is fordítson időt?

- A szentírási elmélkedésekkel rá akarom ébreszteni kortársaimat, elsősorban magyar testvéreimet, hogy Isten hite nélkül nincs a bajokból kilábalás, mert a testi erő, a szellemi tehetség, az állóképesség mellett kell a természetfeletti kegyelem is. A boldogság pedig nem kiváltság, hanem érdem. Csak az lehet boldog, aki Isten akarata szerint önzetlen szeretettel kizárólag mások: a család, a nemzet, a rászorulóknak boldogítását szolgálja. Aki erre nem fordít időt, nem gondolkodik el a kiüresedése okán, az magát hajszolja bele egy világba, amelyik nem Isten alkotása, tehát a boldogságba nem vezet. Jézus a hegyi beszédben megfogalmazta: Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol a tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem moly, sem rozsdá nem emészt, és ahol tolvajok nem törnek be és nem lopnak. Mert ahol a kincséd van, ott lesz a szíved is. A boldog emberi életnek az a titka, hogy senki ne keresse a maga boldogságát, hanem másokét szolgálja. A boldogság jutalom, a mindenki boldogításának jutalma. Magam is ezt vallom, ezt tanítom, ezt gyakorlom.